

Koncepce Ústřední knihovny Univerzity Karlovy 2015-2018

S ohledem na měnící se požadavky na formu i obsah knihovnicko-informačních služeb, které vyplývají zejména z informačně-technologického rozvoje společnosti 21. století, je potřeba, aby na Univerzitě Karlově v Praze (dále jen „UK“) byly stávající knihovnicko-informační činnosti odpovídajícím způsobem optimalizovány, adaptovány, provozovány a metodicky řízeny a nové činnosti a služby koncipovány a projektovány.

Klíčovou roli při realizaci výše naznačených úkolů na Univerzitě Karlově má bezesporu Ústřední knihovna (dále jen „ÚK UK“). Ta proto musí adekvátně naplňovat všechny požadavky v oblastech své působnosti, a to se zřetelem ke knihovnickým, ale i technickým aspektům těchto oblastí a zároveň musí v tom smyslu metodicky vést a koordinovat rozvoj fakultních knihoven.

Hlavní úkoly podle oblastí působnosti ÚK UK:

1. Řídící, koncepční a kooperační činnost

- metodické řízení činnosti knihoven UK a jejich koordinace (pravidelné schůzky vedoucích knihoven UK, sdílené pracovní prostředí, nový web ÚK UK, pracovní skupiny pro konkrétní odborné oblasti)
- spolupráce se subjekty na UK
- spolupráce s ostatními univerzitami a dalšími knihovnickými subjekty
- spolupráce v rámci profesních organizací a odborných sdružení
- spolupráce s institucemi státní správy
- spolupráce v souvislosti s návaznými činnostmi dalších odborů na RUK
- zajišťování:
 - integrace systémů s autentizačními systémy UK, příp. s dalšími systémy (SIS, Whois, Granty a projekty (GaP)...)
 - prezentace knihoven UK a jejich služeb
 - projektového managementu národních a mezinárodních projektů
 - výkladu právních předpisů z oblasti knihovnicko-informačních služeb

2. Centrální knihovnické informační systémy

2.1 Centrální knihovnicko-informační systém

- metodická podpora (aktualizace manuálů, výpůjčních pravidel, harmonizace workflow knihovnických postupů v rámci katalogu, konzultace, školení, elektronická konference)
- odstranění duplikací v bibliografických a autoritních záznamech
- zjednodušení a sjednocení výpůjčních pravidel v knihovnách UK
- zavedení katalogizace dle RDA
- tvorba přehledu o stavu zpracování historických dokumentů na UK a následné vypracování metodiky jejich popisu
- zapojení dalších knihoven UK k přispívání do Souborného katalogu ČR a do tvorby souboru Národních autorit

2.2 Digitální repozitář

- návrh směru dalšího vývoje v této oblasti na UK, analýza možného využití Open Source systémů
- propojení stávajícího centrální repozitáře se systémem pro správu publikační činnosti
- návrh mechanismu použití repozitáře pro Open Access a návrh návaznosti sběru těchto typů publikací na systém pro správu publikační činnosti
- digitalizace cenných historických materiálů s důrazem na dodržování a implementaci zásad vedoucích k jejich dlouhodobému uchování
- podpora zapojení univerzitních sbírek do národních a mezinárodních informačních portálů a dalších vyhledávacích nástrojů
- návrh a implementace systému dlouhodobé ochrany digitálních objektů (spolupráce s Masarykovou univerzitou v Brně a Cesnetem)
- zjištění možností pro event. napojení centrálního repozitáře na datová úložiště Cesnetu

2.3 Správa publikační činnosti

- monitorování pravidel Rejstříku informací o výsledcích (dále jen „RIV“) a jejich implementace na UK do systému OBD
- koordinace sběru dat do RIVu
- metodická a konzultační činnost, školení v této oblasti
- spolupráce na vývoji databáze pro sběr publikační činnosti s Ústavem výpočetní techniky a její propojení s centrálním repozitářem
- zavedení standardu CERIF pro výměnu metadat v rámci vědeckých informačních systémů

- zavedení jednotného identifikátoru autorů ORCID (Open Researcher and Contributor ID)
- návrh metodiky pro publikování v režimu Open Access a vykazování těchto výsledků v systému pro správu publikační činnosti, definice návaznosti na repozitář, podpora otevřeného publikačního systému
- podpora přidělování Digital Object Identifier (DOI)
- spolupráce při vytváření scientometrických přehledů v příslušném nástroji (InCite či SciVal)

2.4 Discovery systém

- výběr a implementace discovery systému na UK
- integrace discovery systému s informačním zdroji UK, lokálními i externími
- školení uživatelů

3. Služby

podpora rozšiřování knihovnicko-informačních služeb v knihovnách UK zejména v následujících oblastech:

- sjednocování postupů ve vztahu k uživatelům, sblížování výpůjčních řádů
- školení zaměstnanců knihoven i uživatelů jednotlivých služeb
- rozvoj vnitro-univerzitních služeb (meziknihovní výpůjční služba - MVS, knižní boxy pro odevzdávání knih)
- zavedení RFID čipů pro zjednodušení výpůjček a návratů dokumentů v knihovnách pro všechny fakultní knihovny včetně „Self check“
- zřizování poradenských center v knihovnách
- rozvoj knihovnicko-informačních služeb pro studenty se speciálními potřebami
- zajištění celonoční studovny pro studenty UK v Praze

4. Systém pořizování a zpřístupňování elektronických informačních zdrojů (dále jen „EIZ“)

- vytvoření celouniverzitního přehledu o akvizici a využívání elektronických informačních zdrojů, definice akviziční politiky
- ve stávajícím ERMS (Electronic Resource Management System) provést revizi dat a ověřit a doplnit licenční, akviziční a další údaje a využít všechny informační funkce ERMS
- zabezpečení výměny dat mezi dodavateli elektronických informačních zdrojů a ERMS, standardizace pracovních procesů správy elektronických informačních zdrojů podle doporučení Digital Library Federation

- vytvoření a realizace koncepce pořizování elektronických informačních zdrojů dostupných v rámci celé UK
- zajištění základní doporučené literatury pro studium dostupné na trhu
- tvorba politiky celouniverzitních licencí elektronických informačních zdrojů nejen vzhledem k interním uživatelům, ale i k externím, registrovaným uživatelům
- rozvoj Portálu elektronických informačních zdrojů
- účast v konzorciálních nákupech elektronických informačních zdrojů
- účast při vzniku národního licenčního centra (CzechElib)
- účast v projektech Česká digitální knihovna, Centrální portál knihoven a v dalších oblastech (Document Delivery System, platební systém, jednotná registrace přes MojeID atd.)
- rozvoj kontextového OpenURL linkování
- zajištění možnosti institucionálního přihlášení a vzdáleného přístupu k elektronickým informačním zdrojům
- školení pro uživatele elektronických informačních zdrojů, návody, tutoriály pro celouniverzitní zdroje

5. Digitalizace

- vytvoření centrálního digitalizačního pracoviště (výběr a pořízení potřebného hardware a software, zaškolení obsluhy)
- digitalizace doporučené studijní literatury nedostupné na trhu pro zpřístupnění „na místě“ ve všech knihovnách UK v souladu s legislativou
- digitalizace dalších fondů
- spolupráce s Laboratoří Carolina při digitalizace materiálů pro nevidomé a slabozraké

6. Vzdělávání v oblasti informační gramotnosti

- tvorba a organizační a tematické zajištění kurzů pro informační pracovníky UK
- tvorba a organizační a tematické zajištění (nejlépe povinně volitelných) celouniverzitních kurzů pro bakalářské, magisterské a doktorské studijní programy v oblasti práce s elektronickými informačními zdroji

7. E-learning

- metodické řízení problematiky e-learningu na UK, přenos oblasti podpory uživatelů do knihoven UK
- provoz centrálních instalací e-learningových nástrojů (Moodle, Adobe Connect, Streamserver, Wiki platformy), jejich rozvoj a podpora mobile learningu

- spuštění a provoz systému pro vzdělávání společnosti prostřednictvím kurzů MOOC (Massive Open Online Courses)

8. Centrální depozitář

- nalezení vhodného objektu a jeho přebudování na depozitář pro všechny potřebné fondy UK
- přesun fondů ze stávajícího, technicky nevyhovujícího depozitáře v Lešeticích
- soustavná katalogizace a částečná digitalizace fondu depozitáře

9. Evropské dokumentační a informační středisko

- monitorování a zpracovávání evropských dokumentů, předpisů a právní norem
- monitorování a rozšiřování aktuálních informací z EU týkající se zejména vysokých škol
- rozšiřování informací o možnosti spolupráce škol v síti Europe Direct
- poskytování konzultační a poradenské činnosti, provozování studovny
- podílení se na činnosti Univerzity třetího věku (U3V)
- pořádání speciálních seminářů pro studenty a akademické pracovníky
- zabezpečování provozu webových informačních služeb, zejména Rozcestníku EU

10. Další činnosti

- vytvoření metodicko-statistického centra
- měření kvality knihovnických služeb
- podílení se na rozvoji a využívání Open Source softwarů v oblasti knihovnictví
- vytipování oblastí pro možný transfer technologií (ve spolupráci s CPPT)